

Medbestämmandeavtal (MBA) mellan Bankinstitutens Arbetsgivareorganisation (BAO) och Finansförbundet om medbestämmande inom bankområdet

Inledning

Lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL) reglerar den rättsliga grunden för de anställdas medbestämmande i frågor som rör bankernas verksamhet och arbets- och anställningsförhållanden för personalen. Grundat på MBL § 32 har BAO och Finansförbundet slutit följande avtal om medbestämmande inom bankområdet. Avtalet ansluter till den struktur och organisation som gäller i bankerna. Parterna har en gemensam strävan att främja utvecklingen av de anställdas medbestämmande grundad på en i bankernas organisation inbyggd ordning för handläggning och beslut av förekommande ärenden. Män och kvinnor skall behandlas lika. Individens kompetens – ej kön – skall vara avgörande för arbetsuppgifterna. Avtalet syftar till att underlätta att frågorna löses i samförstånd och utan onödig tidsutdräkt. Avtalet skall inte tillämpas på enskilda löpande affärsbeslut.

AVD I Besluts- och förhandlingsordning

§ 1. Lokala avtal för medbestämmande

Avsikten är att banken och Finansförbundets företagsklubb skall träffa ett lokalt medbestämmandeavtal, i vilket medbestämmandefrågorna enligt detta avtal utvecklas och anpassas till den egna banken och dess organisation.

Parterna skall i medbestämmandefrågor eftersträva decentralisering och delegering.

Medbestämmandet bör byggas in i bankens ordinarie beslutsorganisation. De anställdas rätt till representation i beslutsorgan enligt § 9, i fasta kommittéer enligt § 10 och i arbets- och projektgrupper enligt § 12 förutsätter lokal överenskommelse där beslutsmedverkan och formerna för medbestämmande närmare regleras.

Saknar berört organ representation för Finansförbundets lokala organ gäller förhandlings- och informationskyldighet enligt MBL för frågor som faller inom organets kompetensområde.

För fråga som särskilt angår anställd som tillhör annan facklig organisation än Finansförbundet gäller MBL § 13.

Arbetsplatsnivån

§ 2. Definition

Med arbetsplatsnivå avses dels bankkontor (avdelnings-/expeditions-kontor) dels sådan del av huvudkontor, centralkontor eller motsvarande större bankkontor som utgör en organisatorisk enhet med en till arbetsledningen delegerad rätt att företräda banken i förhållande till Finansförbundets lokala organ.

§ 3. Kontaktombud

Finansförbundets lokala organ skall tillse att ett kontaktombud utses bland de anställda på kontoret/enheten såsom facklig representant på arbetsplatsnivå. Sådant kontaktombud är facklig förtroendemann enligt 1974 års förtroendemannalag. Efter lokal överenskommelse kan ett kontaktombud representera flera arbetsplatser eller där särskilda skäl så föranleder flera kontaktombud utses för en arbetsplats.

Befogenheter och skyldigheter enligt avtalet på arbetsplatsnivå tillkommer arbetsledningen och kontaktombudet. Informationskyldigheten enligt MBL § 19 och förhandlingsskyldigheten resp förhandlingsrätten enligt MBL §§ 11, 12 och 38 är därmed uppfylld i frågor som behandlas på denna beslutsnivå.

§ 4. Medbestämmande

De anställda skall i enlighet med vad som anges i detta avtal beredas möjlighet att påverka beslut som rör de egna arbetsförhållandena.

Kontoret/enheten bör erhålla stor självständighet i beslutshänseenden. Ett överordnat organ bör således i första hand utöva sin styrning i frågor som normalt handläggs av underordnat organ genom att fastlägga ramar, principer och riktlinjer och undvika ingrepp i handläggningen av löpande ärenden. Medbestämmandet inom en organisatorisk enhet begränsas av de ramar och villkor, som följer av att enheten ingår i en överordnad enhet.

§ 5. Information

Kontaktombud skall fortlöpande informeras om kontorets/enhetens ekonomiska utveckling, personal- och utbildningsfrågor samt organisations- och resursfrågor. Vidare skall information alltid ske före beslut om viktigare förändringar av verksamheten inom kontoret/enheten samt om viktigare förändringar av arbets- och anställningsförhållanden för enskild tjänsteman. Arbetsledningen svarar härutöver för att de anställda på kontoret/enheten erhåller information om bankens och kontorets/enhetens ekonomiska utveckling, personal- och utbildningsfrågor samt organisations- och resursfrågor.

§ 6. Beslutsordning

I medbestämmandefrågor på arbetsplatsnivå bör gemensam ståndpunkt mellan arbetsledningen och kontaktombudet eftersträvas. Information och samråd förutsätts äga rum med berörd personal på arbetsplatsen.

Kontaktombudet har rätt att begära skäligt uppskov med beslut för att få möjlighet till samråd med berörda tjänstemän och Finansförbundets lokala organ i banken.

Uppnås vid viss frågas behandling icke enighet på arbetsplatsnivå, kan frågan hänskjutas till banknivån. Om inte kontaktombud vid slutbehandling på arbetsplatsnivå begär sådant hänskjutande av frågan, äger arbetsledningen fatta beslut i frågan.

Är arbetsledaren/kontorschefen också kontaktombud bör fråga som kan föranleda tvist hänskjutas till banknivå för vidare behandling.

Banknivån

§ 7. Definition

Med banknivå avses banken som helhet.

§ 8. Finansförbundets lokala organ

a) De anställda utövar medbestämmande i frågor som beslutas på banknivå genom Finansförbundets lokala organ. Representant för Finansförbundets lokala organ skall väljas bland de anställda medlemmarna i banken (koncernen/samägt företag).

Med Finansförbundets lokala organ på banknivå avses klubb för banken som helhet (central företagsklubb).

I bank där klubb saknas är ett av Finansförbundets kontaktombud lokalt fackligt organ på banknivå.

b) Befogenheter och skyldigheter enligt avtalet utövas i beslutsorgan och fasta kommittéer i vilka Finansförbundets lokala organ är representerat. Detsamma gäller informationsskyldighet enligt MBL § 19 och förhandlingsskyldighet resp förhandlingsrätt enligt MBL §§ 11, 12 och 38 i frågor som faller inom dessa organs kompetensområde.

I frågor som inte faller inom kompetensområdet för beslutsorgan och fasta kommittéer i vilka Finansförbundets lokala organ är representerat utövas dessa befogenheter och skyldigheter direkt mellan banken och Finansförbundets lokala organ.

Anm till §§ 7 och 8

Genom lokalt avtal mellan banken och Finansförbundets centrala företagsklubb kan uppgifter på banknivå tilldelas regional enhet inom banken. I sådant fall betraktas Finansförbundets regionala företagsklubb som Finansförbundets lokala organ på banknivå och vad som sägs i detta avtal om central klubb gäller i tillämpliga delar för regional klubb.

§ 9. Beslutsorgan

Medbestämmande för de anställda utövas antingen genom representation i bankens beslutsorgan utom styrelsen eller vid förhandling

mellan banken och Finansförbundets lokala organ. Finansförbundets lokala organ förutsätts få rätt till två representanter i sådant beslutsorgan såvida inte annan representation fastställs i den lokala överenskommelsen.

§ 10. Fasta kommittéer

Fasta beredande kommittéer i vilka de anställda är representerade bör var paritetiskt sammansatta. Om en kommitté är sammansatt av representanter för olika funktionsområden begränsas representationen för Finansförbundets lokala organ till två representanter, såvida inte annan representation fastställs i den lokala överenskommelsen. En fast beredande kommitté kan genom delegering ha befogenhet att fatta beslut i bestämda frågor inom givna ramar.

§ 11. Ersättare

Finansförbundets lokala organ äger utse erforderligt antal ersättare som vid förfall för ordinarie representant medverkar i bankens beslutande organ och fasta kommittéer.

§ 12. Arbets- och projektgrupper

Finansförbundets lokala organ äger vara representerat i utredningar samt arbets- och projektgrupper som tillsätts av de i §§ 9 och 10 angivna organen eller som tillsätts efter lokal överenskommelse.

§ 13. Beslutsordning

Part i beslutsorgan på banknivå har vid oenighet rätt att hänskjuta ärendet till lokal förhandling. Bordläggning kan dock dessförinnan begäras för ytterligare beredning av ärendet. Vid oenighet kan ärendet efter slutbehandling på banknivå inom fem bankdagar hänskjutas till lokal förhandling. I annat fall äger bankens representanter fatta beslut.

§ 14. Lokal förhandling

Parter i lokal förhandling är banken och Finansförbundets företagsklubb för banken som helhet – central företagsklubb.

Lokal förhandling skall påbörjas snarast möjligt och senast inom tio bankdagar från dagen för dess påkallande såvida ej de lokala parterna enats om uppskov.

§ 15. Central förhandling

Medbestämmande enligt detta avtal är avsett att utövas genom de lokala parterna. I enlighet därmed bör central förhandling mellan BAO och Finansförbundet endast upptas i frågor av större räckvidd eller av principiell betydelse. Central förhandling skall ske på gemensam begäran av banken och Finansförbundets lokala organ eller på begäran av endera BAO eller Finansförbundet .

Central förhandling skall begäras inom tio bankdagar efter det att den lokala förhandlingen avslutats. Central förhandling skall påbörjas snarast möjligt och senast inom tio bankdagar från dagen för dess påkallande såvida ej de centrala parterna enats om uppskov.

§ 16. Tolkningsföreträdare

Vid rättstvist rörande medbestämmandeavtal gäller den ståndpunkt Finansförbundets lokala organ intar till dess att tvisten slutligen prövats. Sådant tolkningsföreträdare inträder dock först sedan frågan hänskjutits till förhandling enligt § 14.

Vid lokal förhandling avseende rättstvist skall förhandling påbörjas snarast möjligt och senast inom fem bankdagar från dagen för dess påkallande.

Arbetsstagarparten äger dock ej rätt att verkställa beslut på bankens vägnar.

§ 17. Beslut i undantagsfall

Om fråga hänskjutits till lokal eller central förhandling får banken ej träffa eller verkställa beslut såvida icke synnerliga skäl föreligger.

§ 18. Sekretess – tystnadsplikt enligt MBL § 21

Förutom gällande banksekretess kan banken eller Finansförbundets lokala organ begära tystnadsplikt rörande den muntliga eller skriftliga information som lämnas. Uppnås inte enighet i sekretessfrågan äger

den part, som begärt tystnadsplikten, inom fem bankdagar påkalla lokal förhandling. Därefter gäller detta avtals förhandlingsordning. Har förhandling begärts gäller tystnadsplikt till dess frågan slutligen har prövats.

§ 19. Bankens styrelse

Central, regional eller lokal styrelses arbete och de anställdas representation i dessa styrelser regleras ej av detta avtal.

§ 20. Förtroendenämnd

Twist om tolkning av detta avtal eller av bestämmelser eller beslut, som grundas på detta avtal, lokal överenskommelse eller MBL och som ej bringats till lösning vid central förhandling kan på endera partens begäran inom tio bankdagar från den dag den centrala förhandlingen avslutades hänskjutas till BAOs och Finansförbundets gemensamma förtroendenämnd enligt kollektivavtalet för banktjänstemän Avd VII Förhandlingsordning och förtroendenämnd – skiljenämnd.

AVD II

Medbestämmandeområden

Avtalets besluts- och förhandlingsordning enligt Avd I är generell, varav följer det medbestämmande i olika frågor som medverkan i beslutsorgan och kommittéer enligt §§ 9-12 medför. Inom nedanstående medbestämmandeområden är det särskilt angeläget att de anställda deltar i beslutsprocessen. I syfte att uppnå enighet vid dessa frågors behandling skall också behovet beaktas av kompletterande utredningar som endera parten begärt.

Områden av denna art är:

- a) Principer för delegering och decentralisering i frågor som avser arbetets organisation, metodik och teknik.
- b) Administrativa styrsystem som berör organisations- och arbetsförhållanden.

- c) Införande eller väsentlig förändring av datasystem.
- d) Ekonomisk planering och budgetering av bankens verksamhet samt alla väsentliga förändringar i verksamhetens bedrivande i övrigt.
- e) Personalbudget och personaldimensionering.
- f) Fusion.
- g) Etablering, flyttning eller nedläggning.
- h) Personalpolitik, jämställdhetsfrågor.
- i) Program för personalutveckling och personalutbildning.
- j) Principer för registrering, sammanställning eller användande av personuppgifter avseende de anställda.
- k) Principer för beredning och tillsättande av chefer.
- l) Principer för urval av deltagare till olika utbildningar.
- m) Frågor som avser arbetsmiljö och företagshälsovård enligt särskilt avtal.

Beslut som särskilt berör enskild tjänsteman

Fråga som innebär viktigare förändring av arbets- eller anställningsförhållanden för enskild tjänsteman skall avgöras genom enligt beslut enligt § 6 eller genom beslut som biträdes av representanterna för Finansförbundets lokala organ i beslutsorgan eller i förhandling.

I sådan fråga äger varje berörd tjänsteman ange sin ståndpunkt, vilken skall tillmätas väsentligt vikt vid frågans avgörande. Hit räknas bl a

- a) Väsentligt förändring av enskild tjänstemans arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden i övrigt.
- b) Omplacering till annan tjänst med andra kvalifikationskrav eller som innebär flyttning till annan ort.
- c) Förändring av arbetstidens förläggning eller omfattning.
- d) Fastställande av semesterplan.
- e) Registrering av personuppgift om enskild tjänsteman.

Tjänsteman äger ta del av registrerade personuppgifter om sig själv.

Riktlinjer för medbestämmande

Utöver vad ovan sagts gäller följande riktlinjer för medbestämmande på delområdena.

Verksamhetsplanering

Alla väsentliga förändringar i bankens verksamhet är av grundläggande intresse för bankens personal. Detsamma gäller bankens ekonomiska utveckling.

Den ekonomiska planeringen och utvecklingen av bankens verksamhet bör därför regelbundet behandlas i organ, där de anställda är representerade. Uppföljning av bankens ekonomi avseende t ex budget bör ske under medverkan av de anställda.

Organisations- och datafrågor

Bankens organisation samt de datasystemlösningar man väljer ger ramar och styr arbetsinnehåll och arbetsrutiner. Med hänsyn härtill är det angeläget att Finansförbundets lokala organ medverkar redan från idé- och förstudiestadiet i systemutvecklingsprocessen. I olika faser av utvecklingsarbetet skall också systemförslagets följder ur personalsynpunkt belysas.

För detta kan krävas särskilda utredningar med anlitande av experter. Sådana utredningar bör belysa hur den enskildes arbetssituation påverkas beträffande arbetsutformning och arbetsinnehåll och arbetsmiljö.

Administrativa styrssystem samt tekniska hjälpmedel i övrigt skall vara utformade på ett sådant sätt att möjlighet finns till ett reellt inflytande på de egna arbetsförhållandena.

Sakkunnig konsult

Om banken och Finansförbundets lokala organ på banknivå är överens om att erforderlig kompetens ej finns att tillgå inom banken för en allsidig belysning av frågor av större räckvidd har Finansförbundets lokala organ möjlighet att härför anlita sakkunnig konsult. Kostnaden för detta bestrides av banken.

Önskar Finansförbundets lokala organ anlita konsult skall framställning härom göras till banken. Framställning om anlitande av konsult kan inom fem bankdagar av banken hänskjutas till lokal förhandling, varvid avtalets besluts- och förhandlingsordning gäller. Hänskjuts frågan ej till lokal förhandling äger Finansförbundets lokala organ fatta beslut.

Fusioner

I arbetsgrupper och kommittéer som tillsätts för planering och genomförande av fusion äger Finansförbundets lokala organ vara representerat. Arbetsgrupp och kommitté som behandlar ärendemråden av särskild betydelse för de anställda skall ha lika antal ledamöter från berörda banker och Finansförbundets lokala organ.

Personalpolitik

Rekryterings-, befordrings- och omplaceringsfrågor är av direkt betydelse för personalens arbetsförhållanden.

Principerna för rekrytering och introduktion bör regleras vad gäller handläggning av anställningsärenden, urvalsmetoder samt introduktionens innehåll, uppläggning och tidsåtgång.

Lediga befattningar bör i första hand tillsättas internt.

Riktlinjer för personalsamtal, betyg och tjänsteintyg skall fastställas i gemensamma beslutsorgan eller i förhandling.

Utvecklingssamtal

Bankernas affärsidé, mål och verksamhetsplaner skall utgöra grunden för utvecklingssamtalen. Utvecklingssamtalet syftar till att utveckla arbetsplatsen och organisationen genom att medarbetarna utvecklas personligt och yrkesmässigt.

Principer för utveckling av de anställda skall fastställas i gemensamma beslutsorgan eller i förhandling och omfatta alla anställda.

Utvecklingssamtalet skall vara en årlig återkommande och väl genomtänkt dialog mellan en medarbetare och dennes närmaste chef. Samtalet bör med ett tillbakablickande och ett framtidsperspektiv behandla organisationens uppgift, samarbetet i organisationen, arbetsuppgifterna, utvecklingen, förändringar, relationen mellan chef och medarbetare och andra angelägna frågor som rör arbetssituationen. För chefen är utvecklingssamtal ett verktyg för ett effektivare ledarskap. För medarbetaren handlar utvecklingssamtalet om att få återkoppling på arbetsinsatserna samt att klargöra utvecklingsbehov och personliga mål.

AVD III

Bankintern information

Regler för information till de anställda

Banken och Finansförbundets lokala organ har ett gemensamt ansvar att lämnad information når alla anställda.

Alla anställda skall erhålla information om bankens verksamhet och den egna arbetsplatsen enligt § 5.

Finansförbundets lokala organ kan på ordinarie arbetstid samla anställda till informationsträffar. Sådana träffar skall i regel begränsas till arbetsplatsnivå och genomföras av kontaktombudet. Om informationens art föranleder det kan dock sådan informationsträff omfatta flera arbetsplatser och informationen lämnas av annan representant för Finansförbundets lokala organ än kontaktombudet. Informationsträff skall förläggas så att minsta möjliga störning i arbetet uppstår.

För skriftlig information äger Finansförbundets lokala organ i skälig omfattning använda bankens resurser.

I övrigt skall dessa frågor regleras genom lokal överenskommelse.

Regler för information till Finansförbundets lokala organ

Information i frågor som berör hela banken och dess verksamhet skall lämnas fortlöpande vid informationsträffar mellan banken och Finansförbundets lokala organ.

Bankens informationskyldighet i enskilda ärenden skall fullgöras i beslutsorgan eller fast kommitté där Finansförbundets lokala organ är representerat. Detsamma gäller utredningar, arbets- och projektgrupper, dock endast i frågor, som direkt berör deras uppgift.

I övrigt gäller § 3 och § 8 b i detta avtal samt MBLs informationsregler enligt §§ 18–22.

Finansförbundets representanter i beslutsorgan, fast kommitté eller projektgrupp äger rätt erhålla kompletterande information eller utredning om så är skäligt.

Finansförbundets lokala organ kan på ordinarie arbetstid lämna information till kontaktombud. Sådan information kan lämnas på träffar med kontaktombud vid arbetsställen på närliggande orter. I övrigt bör regler för informationen till Finansförbundets lokala organ och dess omfattning utformas i lokal överenskommelse.

Personaltidning

Finns personaltidning i bank, skall en fast kommitté enligt § 10 (redaktionskommitté) tillsättas, om Finansförbundets lokala organ så begär. I denna kommitté bör den övergripande inriktningen för tidningen beslutas och en uppföljning ske av att den drivs enligt den fastställda målsättningen.

Personaltidningen skall tillgodose de anställdas och bankens intressen. Den bör ge öppen och aktuell information, vara ett fritt forum för debatt i aktuella frågor samt stimulera till kommunikation mellan de anställda.

AVD IV Branschfrågor

Medbestämmande inom Svenska Bankföreningen i bransch- och utvecklingsfrågor, som berör de anställda i affärs-, spar- och föreningsbanker regleras ej av detta avtal. De anställdas medbestämmande i dessa frågor regleras i avtal mellan Finansförbundet och Svenska Bankföreningen.

Koncerner och samägda företag

Koncerner

Ett koncernförhållande anses föreligga om ett företag (moderbolag) på grund av sitt aktie- eller andelsinnehav har ett bestämmande inflytande på beslut i annat företag (dotterföretag) och detta ingår i moderbolagets koncernredovisning.

Samägda företag

Med samägda företag avses sådana som – utan att ett koncernförhållande föreligger – bildats av flera banker gemensamt för fullgörande av viss verksamhet åt anslutna banker. Exempel på samägt företag: Bankgirocentralen.

Besluts- och förhandlingsordning

Inom de i en koncern ingående företagen eller inom ett samägt företag tillämpas detta avtal med följande tillägg.

Bankintern information enligt avtalets avd III skall även omfatta övergripande information avseende koncernen som helhet. I beslutsorgan, fasta kommittéer och projektgrupper, som handlägger frågor av väsentlig betydelse för flera enheter inom en koncern eller för verksamheten inom ett samägt företags ägarbanker, skall Finansförbundets lokala organ vid tillämpningen av detta avtals besluts- och förhandlingsordning utse gemensam lokal representation.

I lokal överenskommelse mellan koncernen och Finansförbundets lokala organ inom koncernen bör tillämpningen av detta avtal närmare regleras.

Fackliga representanter i organ som behandlar för ett samägt företag och dess ägarbanker gemensamma frågor, utses av Finansförbundet centralt eller enligt särskild överenskommelse mellan ägarbankerna och Finansförbundets lokala organ i dessa banker och i det samägda företaget.

Facklig förtroendemans ställning

Fackliga förtroendemän, som arbetar med medbestämmandefrågor på bransch- och koncernnivå eller med gemensamma frågor för ägarbankerna inom ett samägt företag är fackliga förtroendemän enligt 1974 års förtroendemannalag.

AVD V

Gemensamt utvecklingsarbete mellan BAO och Finansförbundet

BAO och Finansförbundet skall gemensamt följa, främja och utvärdera utvecklingen inom bankerna på följande områden.

- a) medbestämmande och personalpolitik
- b) tekniska förändringar av betydelse för bankarbetets organisation och innehåll
- c) personalutbildning och personalutveckling
- d) arbetsmiljö och säkerhetsfrågor
- e) forskning av intresse för bankernas verksamhet och bank-tjänstemännens arbetsförhållanden
- f) lagstiftning och övriga frågor av övergripande intresse för bankerna och kreditväsendet.

Kontakt med branschorgan

I fråga som särskilt berör branschorganisationer skall BAO och Finansförbundet hålla kontakt med t ex Svenska Bankföreningen och inbjuda representanter för sådana organisationer att delta i utredningar och sammanträden.

Utredningsorgan

BAO och Finansförbundet är ense om att vid behov gemensamt genomföra utredningar och tillsätta erforderliga arbetsgrupper för speciella frågeområden. Parterna skall också vid behov anlita sakkunniga på olika områden. Om inte annat överenskommes, skall BAO och Finansförbundet dela uppkommande kostnader lika.

AVD VI

Medbestämmandeutbildning

Banken och Finansförbundets lokala organ bör gemensamt anordna utbildning i medbestämmandefrågor för arbetsledare och fackliga förtroendemän. Utbildningen bör omfatta det centrala MBA, tillämpliga lagregler och träffat lokalt avtal och kan beräknas ta 2-3 dagar i anspråk.

Arbetsledning och kontaktombud svarar för att de anställda informeras om det centrala medbestämmandeavtalet, tillämpliga lagregler och träffat lokalt avtal.

Giltighetstid m.m.

Medbestämmandeavtalet gäller tills vidare med en ömsesidig uppsägningstid av tre månader. Under avtalets giltighetstid gäller fredsplikt i de frågor medbestämmandeavtalet omfattar.

Stockholm den 10 januari 1979

Bankinstitutens

Arbetsgivareorganisation

Morgan Abrahamsson

CG Dahlerus

Svenska Bankmannaförbundet
(Finansförbundet)

Gustaf Setterberg

Lennart Lundgren

Anm. Svenska Bankmannaförbundet har bytt namn till Finansförbundet 29 maj 1994.